

Lakewood Daf Yomi

PRESENTED BY SRULY BORNSTEIN

לע״ן

ברוך דוב ז״ל בן יבלחט״א משה חיים ווידרא נ״י
הרב שמעון דוד בן ר' יעקב יוסף איידער זצ״ל

מראה מקומות רשפי אש

לע״ן מרים שיינדל בת יבלחט״א אפרים שמעון סינאוויץ

לישיבת צ"ד שאחר הצעילה מיד, תו לא מהימן, נמלא שיש
זכה תקנתא דידה ג"כ צמה שקצבו זמן נישואין ביום ד',
שאם יאחר לבוא לצ"ד נאמר לו אס הי' לו ע"צ באמת, הי'
לו להשכים מיד לצ"ד ולא לאחר כ"כ^(ח), ודברים אלו רמזים
קלה בפני יהושע ע"ש [ד"ה צשני וצחמישי]. א

**שאם הי' לו טענת בתולים. נראה דפלוגתא רש"י וחוס'
אי ס"ס שאפשר לזרר שריא או לא, לרש"י זריך לערוח**

לזרר, ולר"ת אינו זריך, והיא פלוגתא קדמונים^(ח). ועיין
צמרדכי פרק אעפ"י סי' קע"ט פלוגתא רש"י ור"ת^(ט) וק"ל,
ולזה עוררני תלמיד אחד, לרש"י קידושי קטנה לא שכיח^(ג).
היה משכים לב"ד. הקשה פ"י [צתוד"ה שאס] לפמ"ש
הרא"ש צסוגיא דפ"פ [סי' י"ח] דדוקא צשותקת או
מכחשת מהימן הצעל, הצל צטוענת מוכח ען חני או משארסתני
נאנסתי מהימנת, והא מסתמא לא תעו פני להכחיש צמה
שהוא יודע שמקרת ומסתמא נמי לא תשתוק, אלא טעון
כנ"ל, ומ"ט ח"כ תקנו יוס רביעי חמידי דלא שכיח, ולפרש"י
ניחא שמא יצואו עדים ולתוס' קשיא, עכת"ד. ולפע"ד צודאי
אי הי' לריכה להכחישו ממש הי' כדבריו, הצל היא מכחישתו
לאמר האמת שלפי צצרתך מאלת פ"פ, אלא שאיך צקי, ונהי
דקי"ל [לקמן ע' ע"א] דשפיר צקי, מ"מ היא טוענת איך
צקי, וחת העענה היא היותר שכיחא, מה תאמר אחתי
צטענת דמים לא שייכא הא ולקמן ע' ע"צ רזה לפרש מחני'
צטענת דמים, י"ל דע"כ צטענת דמים נמי טוען שגס פ"פ,
דאי מודה שפתחה סתום אלא שלא מלא דמים, צזה צודאי
לא חכפת לן, כיון שפתחה סתום ע"כ העה [כלקמן ו' ע"צ],
או ממשפחה דורקטי [לקמן ו' ע"צ], ולא שייך טענת דמים
אלא צאומר נמי פ"פ מאלתי, דנהי דשס צש"ס קאי אי לא
מהימן פ"פ לחוד דאמרינן דלא צקי, מ"מ דחי שפיר לא
דקטעין נמי טענת דמים עם פ"פ, ואז לא נימא איך צקי
צפ"פ, ממילא אמרינן שהי' סתום ואז לא משגחינן אהדס,
זה לא אמרינן, אלא כיון שהטענה מצוררת לפנינו שלא מלא
דס והוא גם הוא טוען פ"פ מאלתי מהימן, כנ"ל צלי ספק,

וא"כ הדרה דבריו לדוכתא דהיא טעון לעולם איך צקי
צפ"פ ולא חכפת דס, ונהי דלא מהימנת צזה, מ"מ היא
טעון כן לעולם, ולק"מ קושית פ"י.

ובזה י"ל מ"ש חזיי לקמן [ע' ע"צ] מאי לאו דקטעין פ"פ,
ומשני לא דקטעין טענת דמים, והקשה תוס' [ד"ה מאי
לאו] מה עלה על דעת חזיי, והא"ש דהיה קשה לו קושיית
פ"י הני"ל הא מסתמא טעון משארסתני נאנסתי וחתומן
ומה לנו לעשות תקנה, אע"כ צפ"פ וטעון לא צקיאת, ומשני
צטענת דמים עם פ"פ כנ"ל. ומ"ש צזה מורי צהפלאה נ"י
[צתוד"ה שאס] (א), ז"ע צש"ס ר"פ התינות ס"ה ע"א כל
צעילות שאתה צועל וכו' (ב) ע"ש וק"ל. א

היה משכים לב"ד. הקשו תוס' למ"ד זנות לא שכיחא, ותירך
צשיעה מקוצלת [ד"ה ור"ת היכי עבדינן] ע"ש הרא"ש
דזנות דאשה שחתה צעלה המשמרה לא שכיחא, הצל זנות
דארוסה שכיחא. ומקשים העולם ח"כ מ"ד משום פירי מודה
צארוסה דשייך שמא יחפה, וקשה מש"ס גיעין כ"ו ע"צ
אלא למ"ד משום פירי ארוסה מי אית לה פירי, ומאי קשיא
הא צארוסה מודה. וצחי' למס' גיעין צסוגי' דשמא יחפה (ב)
כתצתי יישוצים צאריכות, פה אכתוב צקילור, דלפמ"ש תוס'
[שס י"ח ע"א ד"ה הנהו] והרא"ש שס [פ"צ סי' ד'] דצזה"ז
נמי דליכא דיני נפשות, מ"מ יחפה על צניו ממזרים, ונ"ל
דצארוסה צזה"ז נמי כיון דתחלת התקנה היתה צנשואה
וארוסה משום שמא יחפה, והשתח נמי דליכא יחפה, נשתייר
עכ"פ צנשואה חשש ממזרים, גם צארוסה לא זזה תקנה
ממקומה אע"ג דלא שייך צה חשש ממזרות, וא"כ תינה למ"ד
צנשואה חיישינן לזנות, משא"כ למ"ד משום פירי דצנשואה
צבעלה משמרה לא שכיחא זנות, וא"כ צארוסה נמי נהי דשכיחא
זנות וצזמן שהי' דנין דיני נפשות הי' שייך שמא יחפה על
צת אחותו צארוסה, מ"מ הא מתני' דגיעין צזה"ז מייירי
דליכא דיני נפשות, וצארוסה לא שייך ממזרות, וצנשואה מעולם
לא חשו לזנות דנימא דחדא גזירה כוכ, ח"כ קשה שפיר קא
פסיק ותני (ד).

(ט) דרש"י ס"ל דקיימ"ל כרב יהודה אמר רב דאסור לקדש את בתו
קטנה, ולר"ת לא קיימ"ל הכי. ולכן רש"י לשיטתו מיאן בפיר"ת דמשום
לא פלוג דאשת כהן ופחותה מבת ג' שנים, דקידושי קטנה לא שכיח.
(כ) ובשו"ת יו"ד סי' רע"ז ד"ה אך, כ' בזה"ל: עיין רש"י ריש
כתובות משמע כיון דאיכא לברורי ע"י ב"ד ועדים לא מהני ס"ס,
ומיושב קושית תוס' לכאורה.

(כא) דבטענת פ"פ נאמן אף במצא דם דהא נותנין לנערה ד' לילות
מתוך יב"ח כבנדה ס"ד ע"ב, ובקידשה יב"ח קודם הנישואין ע"כ
תחתיו זינתה, דאם זינתה מקודם לא היה משתהה דם כל כך, עיי"ש.
(כב) אינן אלא אחת והשאר משלימין לד' לילות, גבי הגיע זמנה
לראות תחת בעלה. — הרי דבעוד שלא הגיע זמנה לראות משתהה
הדם יותר מיב"ח. — וע"ע לקמן ט' ע"א ד"ה האומר פ"פ מצאתי,
דבברי ההפלאה.

(כג) הכוונה לחי' גיטין מהדו"ק משנת תקנ"ג—נ"ו. (נדפס בני.
תשכ"א). אולם לפנינו חסרים הדפים מדף ט'—י"ט. — וחבל על דאבדין.
(כד) וכ"כ בחי' גיטין י"ז ע"ב ד"ה שוב. (הועתק לקמן בתוד"ה
שאס). ובשו"ת ח"ז סס"י כ"א ד"ה ופה, כ' בזה"ל: על דבר הקושיא
שהקשני שכוע העברה איש אחד מאנשי פולוני' בשם הגאב"ד דק"ק
הודפס מאתר אוצר החכמה

(יז) וכ"כ בשנת תקע"ג, וז"ל: שאם היה לו טענת בתולים. יל"ד
דה"ל למימר שאם יהי' לו ט"ב ישכים לב"ד. י"ל דרמו אגב אורחא
מ"ש הרא"ש שאם מאחר ביאתו לב"ד יום או יומים שוב לא מהימן,
דנימא לי' אילו היה לו ט"ב באמת כאשר הוא טוען, היה משכים
לב"ד מיד ביום אחר הנישואין ולא היה ממתין כל כך זמן טובא וק"ל.

(יח) ע"י שייך יו"ד סי' ק"י כללי ס"ס אות ל"ה דפליגי בזה ר"ת
והרשב"א. ובשו"ת כ"ס יו"ד חסי' כ"ז ד"ה וזאת, הביא דברי מרן
האלו, בהוספת נופך, וז"ל: ראיתי בכתבי קודש של אבא מאה"ג
וצ"ל שכתב דרש"י ס"ל בס"ס דצריך לברר, ור"ת לשיטתו דאי' לברר
בס"ס כמ"ש מהרא"י [בתרומת הדשן פסקים סי' מ"ז] דר"ת הכי ס"ל,
והנה כבר כתבנו דר"ת דווקא בספק דרוסה דאיכא טורח לית לי'
דצריך לברר, אבל היכא דליכא טורח מודה. ולכאורה (מתני') [מתוס']
דכתובות בשם ר"ת נראה דס"ל בכל ס"ס אי' לברר, ונ"ל דחזיק לי'
לר"ת שיהי' מתקנים תקנה שלא יתקדר דעתו ולא יברר, נהי דחייב
לברר כל האפשר משום חומרא אבל לא חששו כ"כ לתקן תקנה
מחשש שיתקדר דעתו ולא יברר, דכולי האי ואולי. והא"ש דכ' מכיון
שתיקנו לא פלוג תיקנו בכל נשים, דכיון שישבו לתקן תקנו גם בכל
נשים משום כל דאיכא לברורי והכו. ועעו"ש.
נתנם סופר <על השי"ס -> כתובות א / סופר, משה בן שמואל {עמוד 12} (2864)

נדע

יורה דעה הרבות נדה שארה מנ

ביהודה

הוא מן הדידים . איז אבעל הראשון לא מהני היכא שאינה מולאה כלל רק היכא שתבשר שווא מן הדידים והא חבדוק במחול לומר אף שיהא דם מהלדים אעפ"י יתלכך ראש המחול בדם נוצרו דרך הדידים ושוב לא תדע אם הוא מן המקור או מן הדידים . ואין לומר אף שלא תפסיד בעל המני מ"מ תפסיד השלישי שהרי תתחזק בשלשה אלצעות קודם השלישי דסייט שני בעלים והמחול שהוא כמו אלצע דהו אית שדרי לא תתחזק לכל הכוח שהרי במחול לא בדיק רק פ"א . וכיון שאיבט דלא כב"י א"כ מוכח דלא חיישינן שכותלי בה"ר העמידו הדם אלא דלמרינן אס איתא דהוי דם מעיקרא סוי אמת :

משיבותיה דברב ב"י אמינא להיות כבדא שלו קיימת ולהחמיר לא לחמירין און כל האלצעות שוות . אמנם אמינא בה קצתא דמתבשר . דהנה לפי היסוד שיסדתי דהא דרוסה ג"ס מתחת השמים נאכרה מטעם וסח הוא שקבעה וסח ע"י השמים . והנה יודע קדו"ל וסוטה דרבנן ולכן להקל אמרינן שהנשא לפני שאף שבראשון קבעה לה וסח מ"מ מותרת לשני כי שמת און כל האלצעות שוות וספיא דרבנן היא ולקולא . וכן להקל אס בדיק אלל הראשון ולא מנאלא אמרינן שנתרפאה ועקרה וסח ולא חיישינן שמת און האלצעות שוות לאלצע ככל ג"כ מקטס ספיא דרבנן לקולא . וה"ל א"כ בלא שום בדיקה סחא מותרת לבעלה מטעם ספיא דרבנן מן הדידים וספיא דרבנן לקולא הוא שהרי וסוטה דרבנן . זה אינו דע"כ ספק זה עקרו הוא ספק דאורייתא דלמח סתפק על הדם אם הוא דם מהמקור או דם עובר מן הדידים ואף שלמנין וסוטה שוב הוא מדרבנן מ"מ כיון שעיך הספק הוא דאורייתא אמרינן להחמיר . ושנין ב"י דדיני ס"ס כלל י"ט ובפר"ח כלל מ' . וה"ל א"כ נסכר סכרת סמ"ג שהרי א"כ צד ספק מותרת דהוי ספק דרבנן וא"כ עדיין חבדוק אמר ביה"ט של הראשון א"כ אס תמנאל בראש המחול עדיין סחא מותרת לפני מטעם שמת און כל האלצעות שוות והוה ספיא דרבנן :

אומר וחי האס הרש"א ספק היצו"ל ע"י בסימון ק"י ס"ס ס"ו וחסיו היכא דלויכא ס"ס ג"ר בדיקה היכא דויטולין לברר ע"י בדיקה

ומסיק ע"י דלחין להחמיר בדבריו שהרי סמ"ג וסמ"ג נכתב גבי רואה דם מתחת השמים למותרת בלא בדיקה שפסידה מטעם ס"ס ומיניו ב"י בסימון קס"ו וכו"כ אמרינן ב"י דשעויות בשם ר"י ע"כ ע"י . והנה לכאורה דבריו נפלו דעד כאן לא קאמר הרש"א דהיכא דאשכח לברר לא חמיון א"כ אלא היכא שיחברר האיובר דבריו כמו בסרכא תלויה שאשכח לבדוק הריאה והא חבנכ"ן הרי הוא נקובת בודאי אכל היכא שיחברר ספק אחד ועדיין נשאר הספק השני אף שמשום ספק אחד חין להחמיר מ"מ עתה שהוא ס"ס א"כ בדיקה כלל שאף ע"י הבדיקה אכתי שפיר דהרי גם לאן אשכח לברר בבדיקה השפסידה שאף שחבדוק ומנאלא בראש המחול עדיין חין האיובר דבריו לשני כי ראויה לא יהיה אלצע השני כמו הראשון ולכן עתה מותרת מטעם ס"ס שמת מן הדידים ואל"ל בדיקה כלל לברר ספק אחד כדי שישאר א"כ רק ספק אחד . אמנם ע"י הרש"א אכתי שפיר דהרי גם לאן אשכח לברר האיובר לגמרי שאס תמנאל בראש המחול הרי נחברר שהוא מן המקור וחבדוק עוד פעמים בשפסידה הנה וכו"כ חבדוק עוד בשפסידה אחר ג"ס וכיון לשפסידה הוא כמו אלצע הרי נחברר שהחזקה לכל האלצעות וכלל הכחות והא כן שפיר הוכיח ע"י הרש"א דלויכא ס"ס מותרת ואין לריך לברר אף שיכולה לברר :

אמנם ג"ל דרדבה סוכה לבררי הרש"א מהכא ומתקום שזה ע"י לאתובי תובתא אלא מסייענא סיעתא . דהנה זה פסוק דלרש"א כיון דב"ס דאורייתא לריכא לבררי היכא דלרש"א ס"ס צד ספיא צמידי דרבנן אף שספיא דרבנן לקולא מ"מ היכא דאשכח לברר לריכין לברר לעמוד על הדיבור . והנה זה פסוק דוסתות דרבנן וכבר כתבתי לשל לקשות חבדוק תתה בעל הראשון ואף אס תמנאל בראש המחול תנשא לשני מטעם שמת לא יהיה אלצע השני שזה לראשון וספק דרבנן לקולא . ח"י דאף דספק דרבנן לקולא מ"מ היכא דאשכח לברר לריך לברר וכיון שכבר נחברר שהוא מן המקור ואין כאן רק ספק אחד שמת לא תראה ע"י כל האלצעות ח"כ לריכא לברר ע"י שלשה שפסידות בכל אחד ג"ס ואולי יתחזק לכל האלצעות וכל הכחות ותפסיד שלל תנשא שוב כלל לכן ראינה חבדוק כלל ומותרת לשני ושלטי מטעם ס"ס . ואף אגם ב"ס סוכר הרש"א שפסידות דרבנן זו לא שמשע וגם הרש"א מודה דמהי אף שיוכל לברר ואל"ל דרדבה מכל האי שפסידה שאלרכו להחמיר מטעם ס"ס ולא חמיון מטעם ספק דרבנן ח"י דלא מהני ספק דרבנן היכא דויטול לברר ומינה דה"ס ב"ס דאורייתא ג"כ לא מהני היכא דויטולין לברר . וה"ל י"ט להחמיר בשעת הבן אפילו צה"מ היכא שהריאה קיימת להלריך בדיקה ולדידן שאין אס בקיאות בדיקה גם אחר הבדיקה י"ט להחמיר דמקרי חסרון בקיאות . והל"ל לקמן בסימון ג"ו בחרתי שלא הלריך הרש"א בדיקה כשי"ס אלא במקום חזקת איובר . ובגשמת הבן שלא יאלא מחקתה מתייחס כתבתי שס בשם הרש"א אינו מלריך ציור ח"כ דרדבה מותר נשמת אפילו שאל במקום הרש"א כג"ס וסם בחרתי והכריח אס ספק זה שמת און אלצע שני יהיה שוב לראשון אס מקרי חזקת איובר ע"ס . ול"ל גם קשייתי ספקייתי

באלא תמנאל בראש השפסידה חין לומר שעדיין תראה מתחת השמים ועתה לא מנאל בראש המחול הוא מטעם שאין כל האלצעות שוות שהרי זו החזקה לכל האלצעות והכחות וזה פסוק מפור . ולכל זה אנו מוכרחין לדברי השפסידה המוכיחה ב"י ב"ק י"א שאס בדיקה בשפסידה א"כ לא מנאל דם כלל גם בלדי השפסידה מותרת מטעם דלמרינן שמת נתרפאה א"כ לריכין למ"ס דלא חמיון דלחין כל האלצעות שוות מטעם שכבר החזקה לכל האלצעות . אבל על דברי הגמ' עתה בלא"ה חין מקום לקושית הרב"י דהרי נמנאל דם על ראש בידוע שמת הדידים הוא בה . וכהה ודאי דנמ"מ שמשע שלא נמנאל על ראשו אבל נמנאל מן הדידים דאס תאמר שלא נמנאל דם כלל חין מתייחס בידוע שהוא מן הדידים שהרי אפילו ע"י ספק שמת ב"ס השפסידה להקל בלא נמנאל כלל אינו שאס אמרינן שנתרפאה אבל לומר בידוע שהוא מן הדידים בלא נמנאל דם כלל חין מקום כלל"י . ח"י דנמ"מ מיירי שמת מן הדידים וח"כ שוב חין מקום להקשות שאין האלצעות שוות שכן עכ"פ טרע לט"י שפסידה ש"ס לה דם בלדידים שיואל בודאי משע לא גרע מתייחס לה מכה שמו"א

דס שותלע במכה . היבולה מזה שעל דברי הגמ' חין מקום לקושית הרב"י . והא קושית הרב"י על השפסידה המתירין ככלא נמנאל דם כלל ח"כ לשונו אינו מדוקדק דהרי כתב וחיכא למידק וכו' אמרינן בידוע שהוא מן הדידים וכו' . ועוד שא"כ לא נמנאל דם כלל לא קשיא כשבודקת אחר ביהא שליטיה של בעל שליטי שכבר החזקה לכל האלצעות ולכל הכחות . ולפי הראשון חין לטו לתייחס קושית הרב"י כ"ל לדעת השפסידה ובראש בעלי התוס' להחמיר גם לבעלה הראשון בבדיקה ור"מ עשה מעשה להקל ע"י בדיקה לבעלה הראשון והא קשיא ליה לרבי"י דספיר ימנאל חין כל האלצעות וכו' דזו עדיין לכל האלצעות לא החזקה :

אבל ח"י חומר עפר ח"י תתה כפות רגלי הרב"י ובכאן לבי טעה מדבריו שאי חומר שאף המתירין גם לבעלה הראשון בבדיקה היינו אס תמנאל דם בלדי השפסידה סוי כמו י"ט לה מכה ועדיפא ממה שהרי במכה חתיה א"כ חיון ויהי עתה חין עיניה בנאות מקום וכו"כ בבדיקה ביריה לו ש"ס לה בלדידים דבר עזרכי להללע ולהוילא דם והוי כמו מכה בידוע שמו"א דם ואף שבעל השלישי מותרת אחר הבדיקה אפילו לא נמנאל דם כלל הייט מטעם שאין לומר חין כל האלצעות שוות אבל להחמיר לבעלה הראשון ע"י בדיקה ולהחמיר בלא נמנאל דם כלל לא שמשע ולא מתבשר לו . ולפי"י יאל לו טלהמכשירין לבעל הראשון ע"י בדיקה לא מהני כ"ל נמנאל בלדידים שא"כ אנו רואים ש"ס לה בלדידים כמו מכה המו"א דם אבל בלא נמנאל כלל לא חמיו . והיא גושא קשיא ח"כ אפילו במנאל בלדידים מה הוי נוחס שמת דם זה לאו מן הדידים הוא כ"ל מן המקור שיהא כבד ממקורו וכותלי בית הרחם העמידוהו וח"כ לא רחשה עתה כלל ע"י השפסידה מטעם שאין כל האלצעות וכו' אלא ודאי דלמרינן חיונה רחשה מעיקרא הוי חיונה ולא חיישינן כלל לבעלה שכותלי בה"ר העמידוהו . וח"כ אגם בחשה זו י"ט לסמוך על זה :

אלא שהואיל ואנו מדמין נעשה מעשה . אס תמנאל לבי לרון אחר הב"י להחמיר בחשה הרואה מתחת השמים שלא להקל בלא נמנאל כלל נעמיד עובדא להקל . דהרי עכ"פ לדעת הרב"י חין ראינה לומר דכותלי בה"ר לא חוקמו דם שהרי להב"י מותרת מטעם שאס כעת לא יאל דם כלל למרינן דנתרפאה :

והנה ח"י מקשה על שיטה הרב"י שאס תתה חומר כשיעונו שגם לבעל הראשון מועיל בדיקה שפסידה אף שלא תמנאל כלל ח"כ למח תבשרת חבדוק עתה אחר ביהא שליטיה של בעל הראשון . והנה בראשית דעת רש"י שאין בדיקה מועילה לבעל הראשון אבל דעת הרמ"ב והרמ"ב פוסקים שמועילה גם לבעל הראשון וכתב הרב"י ב"ד"ה וחס רואה וכו' וזהו ביהא שטעה דעת סמ"ג וכתב שמה שלא פירש סמנא בדיקה לאחר פסע ג' של ראשון עתה עתה קמ"ל להשנה מותרת בלא בדיקה מטעם ס"ס שמת לא כל דם מן המקור אלא מן הדידים ואפילו בא לראשון מן המקור שמת לא יבא מן האי דלחין כל האלצעות שוות . אבל אס יהיה בודקת לראשון ומתלה דם בראש המחול שמשעו נחברר שמת המקור בלא לא חתה מותרת לשני מטעם שאין כל האלצעות שוות בלבד עכ"ל וכו"כ בספר התרומות ג"כ . ע"כ דברי הרב"י :

וא"כ אס כדעת הרב"י דלחמירא לא אמרינן חין כל האלצעות שוות עדיין קשה למח תתבשר הרי מתייחס לה בדיקה בבעל הראשון ולא תפסיד מלאהא' לשני דהרי אס שמתכת מחול בשפסידה וחינה בדיקה במחול לומר בני הספקה השפסידה הוא מטעם שכתב הר"י ב"ק ה' והוא מדברי רב"י שאס חבדוק במחול לומר בחינה מקום שמתה דם במחול לא תדע אס הוא מהמקור או מהלדים . וח"כ קשה בבעל הראשון חבדוק במחול לומר בני שפסידה מותרת שאס לא תמנאל כלל חתה מותרת שהרי נתרפאה ח"כ אס בראש המחול אעפ"י עתה מותרת לשני מטעם ס"ס שמת

יודע המחשבות ובוחרן הלבבות. אלפני דרכי נתיבות יסודי מסכת כתובות
אשאלה ממנו מענה לשון. שפת פרח שושן בפרק ראשון.

פרק בתוליה נישאת

תבעל מיד. תדע דהא קי"ל בסוף סי' ס"ח דכיון שנתייחדה
עמו שעה אחת שוב אינו יכול לטעון אח"כ טענת בתולים
וכן כתבו התו' לקמן דף ט' ע"ב ד"ה מאי לאו וכו'. כיון
דמתייחד עמה ודאי בא עליה. א"כ עדיפא טפי שתנשא בליל
ה' או ביום ה' לפי מה שיבואר לקמן דיכול לבא לפני הב"ד
כל היום משתנשא ביום ה' דכל שיש לקרב הזמן שלא יתקרב
דעתו עדיף טפי. ובהא הוי אחי שפיר טפי הא דתני מתני'
שפעמיים בשבת וכו' בחר ואלמנה ליום ה' משום דגם
באלמנה ליום ה' איכא האי טעמ' היכא דנכנס' לחופה ולא
נבעלה. ומה שאמר ליום ה' כולל ג"כ ליל ה' כמ"ש הבי"י
בא"ח סי' ע' דיום רביעי ויום חמישי כולל גם הלילות ובין
בליל ה' ובין ביום ה' יכול לבא לפני ב"ד. שוב ראיתי
בירושלמי ריש כתובות ז"ל בתולה מן הנשואין אימתי נשאת
וכו' נשמיעני' מן הדא. אם יש עדים שיצאה בהינומא וכו'
ולא אדכר רביעי. הדא אמרה דלית רביעי כלום נראה פירושו
דמדלא אמר אם יש עדים שנשאת ברביעי כתובתה מאתים
משום דאין ראייה ממה שנשאת ברביעי דשמא היתה אלמנה
מן הנשואין שלא נבעלה. ונראה דמזה נפקא לי' להרמב"ם
והטור וש"ע. ואפשר דזה הוא כוונת רש"י שכתב שפעמיים
בשבת אבתולה קאי. דלכאורה הוא מלתא דפשיטא ולפמ"ש
אתי שפיר משום דהמ"ל דקאי גם על אלמנה כנ"ל. ודוק:

תוס' ד"ה בתוליה וכו' ומיהו גבי איש וכו'. וכריש
קדושין כתבו ז"ל דלא אשכחנא בשום דוכתא בתולה
בקרא מפורש גבי נשואין עכ"ל. אע"ג דמצינו בקרא בתולה
מעמיו יקח אשה. ומצינו נמי גבי נשואי רבקה והנערה בתולה
וגו'. וצ"ל דכוונתם דמ"מ גבי עיקר דין נשואין לא מצינו
ולולי דבריהם ה"י נראה דיש לומר דאדרבא בהכי מיושב
דלא נקט הבתולה כמו גבי איש ואשה משום דאתא למטעי
דאקרא קאי לפמ"ש תו' לקמן ד"ה שאם ה"י וכו' דעיקר
התקנה משום אשת כהן או קידוש' פחות מג' שנים והוה
אמיני' דומיא דהנך קראי"א דמיירי בכהן. ורבקה היתה פחות'
משלשה שנים כשקידשה אליעזר כפירש"י דנשאת ליצחק
כשהיתה בת שלש שנים. להכי נקט בתולה דלאו אקר' קאי.

רק"ל:

בתוס' ד"ה שאם ה"י ל"ו טענת בתולים וכו' וקשה
לפירושו וכו'. נלענ"ד ליישב שיטת רש"י ז"ל.
דהנה פירש"י לקמן דף ט' בהא דאמר ר' אליעזר האומר
פתח פתוח מצאתי נאמן. וטענת דמים אין לו כגון שהיא
ממשפחת דווקטי. או שנאבדה המפה. וצריך להבין דלא

דף ב ע"א מתני' בתוליה נשאת וכו' ואלמנה וכו'. הנה
הרמב"ם וטוש"ע באה"ע בסי' ס"ד סעיף
ג' שינו לשון המתני' וכתבו והבעולה ליום ה' נראה דכוונתם
דאלמנה שנכנסה לחופה ולא נבעלה היא בכלל בתולה דאע"ג
דאמרינן לקמן במתני' דף י"א דכתובתה מנה ואין לה טענת
בתולים ולכל מילי דינה כבעולה. מ"מ כיון דאמרינן לקמן
דף י"ב וניחוש שמא תחתיו זינתה וכו' הרי דיש לה טענת
בתולים לענין איסור לבעלה. א"כ שייך בה טעמא דמתני'
שאם ה"י לו טענת בתולים וכו' דהוא מחשש איסור לבעלה.
וכה"ג דייק הבי"ח וב"ש שם סעיף ב' מלשון הרמב"ם שכתב
הנושא את הבעולה צריך לשמוח עמה שלשה ימים דלהכי
נקט לשון הבעולה ולא נקט לשון אלמנה כדאית' בברייתא
דקמ"ל דכשהיא אלמנה שנכנסה לחופה ולא נבעלה צריך
לשמוח עמה שבעה ימים. (ומדברי הח"מ שם לא משמע
כן). מיהו ה"י אפשר לומר דאפילו אלמנה שנכנסה לחופה
ולא נבעלה נשאת ביום ה' כמשמעות לשון המשנה דלא
נקט לשון והבעולה. והטעם דלא חששו כל כך משום טענת
בתולים באלמנה כיון דכתבו התו' דתקנו בכל הנשים משום
אשת כהן וקידשה פחות מג' שנים יש לומר דמשום אשת
כהן לחוד לא היו מתקנין בכל הנשים אלא משום דלא חילקו
בין מתקדשת פחות מג' שנים או אחר ג' שנים א"כ באלמנה
מן הנשואין דלא שייך בה קידשה פחות מג' שנים דאין
חופה פחות מג' שני' לדעת רוב הפוסקי' ועיין במשנה למלך
פ"ג מהלכות אישות. ותו דאחר הנשואין שוב אין לאבי'
רשות בה לקדשה מדאורייתא דהוי לי' כיתומה בחיי האב
וגם אין מתקדשת למיאון כדאיתא בגיטין דף ס"ה עד שתגיע
למדת צרור וזרקו וכו' יש לומר דלא תקנו בה משום אשת
כהן לחודא. עוד אפשר לומר דלפי מה שכתבנו לקמן דף
ה' דהא דאמרינן דאלמנה נשאת בחמישי היינו יחוד גמור
הראוי לביאה דזה הוא חופה דידה כמ"ש הרא"ש בשמעתין
והתוס' ביומא דף י"ג והוא מן הירושלמי הלין דכנסין ארמלין
וכו'. ולא דמי לחופת בתולה דאינה אלא חופת הינומא ולא
יחוד גמור. וכן דעת רוב הפוסקים ונראה מסתימת הפוסקים
דאפילו נכנסה לחופה ולא נבעלה כיון דלכל מילי דינה
כבעולה דחופה ונשואין דידה הוא יחוד גמור הראוי לביאה.
ולפי"ז יש לומר לפי הטעם שכתבו התו' ד"ה וליום הרביעי
וכו' ולא בליל חמישי דאיכא למיחש שיטרוד בנשואין ולא
יבעול דזהו בבתולה דנשואין דידה היינו ע"י חופת הינומא.
אבל באלמנה דנשואין דידה היינו יחוד גמור א"כ מסתמא

חתם סופר

על מסכת

כתובות

פרק ראשון

יתברך הגומל לחייבים טובות. ^א
 הזוכר לנו חסדי אבות.
 וברחמים משיב לשבת נתיבות.
 הוא יעזרינו בחידושי כתובות.
 אשר נתן תורה לסגולה.
 דרך יושר מסוקל וסלולה.
 נפשינו לך עיפה סלה.
 יאיר עינינו בחקקנו במגילה.

חי' תורה בפרק בתולה א.

בעזה"ת. מה שחנני הי"ת חי' בלימוד ישיבה מס' כתובות
 פה ק"ק פ"ב. תחלת זמן הקיץ קע"ג לפ"ק.
 יהי ה' אלקינו עמנו. אל יעזבנו ואל יטשנו ב.

ה"א לאותה טענה לא חיישין כלל אפילו לאלמון, קמ"ל סתם
 בתולה, דאפילו פ"פ נמי בקיאי, ועמ"ש עוד בסמוך אי"ה. א.*

בתולה נשאת. הא דלא קאמר בתולה, ונימא דקאי אבתולה
 דקרא כי יבעל בחור בתולה [ישעי' ס"ז ה'],
 ולא שמועיין דאפילו בחור דלא קים ל"י בפתח פתוח [כדלקמן
 י"ע"א], מ"מ נשאת ליום הרביעי. דהו"א דוקא בתולה ידועה
 ומבוררת לכל, דהיינו שיוצאה בהיומא וראשה פרוע [כדלקמן
 ע"ו ע"ז], אבל נכנסה לחופה ולא נבעלה ומת בעלה ונשאת
 לאחר, דאין לה טענת בתולים למנה ומאחיים [כדלקמן י"א
 ע"א], הו"א דאינה נשאת ברביעי קמ"ל, וכדלקמן י"ז ע"א
 וניחוש שמא תחתיו זינחה ע"ש.

ומה"ט נמי לא נקיט והאלמנה צב' הידיעה, דהו"א דקאי
 אאלמנה דקרא בחמר שצי אלמנה בית אביך [בראשית
 ל"ח י"א], ואיבי הוב נכנסה לחופה עם ער ואונן, ועדיין
 היתה בתולה בשלל כדרך שמשו [יבמות ל"ד ע"ז], והו"א
 דנשאת ליום החמישי קמ"ל. וקלת קשה לשון ליום הרביעי
 וליום החמישי צב' הידיעה, דהו"ל למימר ליום רביעי וחמישי

דף ב' ע"א: בתולה נשאת. הא דלא קתני בתולה, עיין

תוס' ומפרשים, ומה מתקו מדצט

דברי מורי זכפלאה. ועוד נלע"ד דלא שייך למתני בתולה
 צב' הידיעה דמשמע המבוררת, והרי עלי' אנחנו דנין אם
 היא בתולה או יבוי עליה טענת בתולים. א"נ י"ל דהואיל
 ובקרא דמרומו עיקר דיני כתובה באונס ומפחה התם כתיב
 כמהר בתולות [שמות כ"ז ע"ז], והתם דוקא נערה, והוי
 סד"א דהאחי קרא קרמיו תנא דמתני' לומר בתולה נערה יש
 לה טענת בתולים, משא"כ בוגרת דאין לה דמים לדעת ר"ח
 לקמן בתוס' ע' ע"א [ד"ה האומר], ה"א אין לה טענת
 בתולים כלל, משום דפתח פתוח לא בקיאי, קמ"ל בתולה סתם,
 דשפיר בקיאי צפ"פ.

א"נ י"ל קרוז לזה דהו"א דרמזי אבתולה דקרא דכתיב
 גבי עיקר נשואין והוא דכתיב [ישעי' ס"ז ה'] כי יבעל
 בחור בתולה יבעלך צניך, וה"א דוקא טענה דשייכי נמי
 בצחור דהיינו טענת דמים, משא"כ פתח פתוח דלא שייכי
 כולי האי בצחור, דהא יבצין ל"י כיפרי לקמן יו"ד ע"א,

* אותיות א, ב, ג, שבסוף הקטעים, מציינים על מהדורות של חידושי מסכתין.
 א. משנת תקס"ב. ב. משנת תקע"ג. ג. תוספת מרובה על כתובות. - ראה בהקדמה.
 הודפס מאתר אוצר החכמה

א) כותרת זו נדפסה בחי' מסכתין משנת תקס"ב.
 ב) כותרת זו נדפסה בחי' מסכתין משנת תקע"ג.
 חתם סופר <על הש"ס> - כתובות א / סופר, משה בן שמואל (עמוד 9) {2864}